Η Εκκλησία προϋπόθεσις της Σωτηρίας (Αρχιμ. Γεώργιος Καψάνης Γρηγοριάτης)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 21 Οκτωβρίου, 2014

Δεν μπορούμε να κατανοήσουμε την Αποστολή της ενορίας ως ευχαριστιακής εκκλησιαστικής κοινότητος, εάν δεν συνειδητοποιήσουμε την σημασία της Εκκλησίας για την σωτηρία μας.

Η Εκκλησία κατά την Ορθόδοξο πίστι μας είναι προϋπόθεσις της σωτηρίας μας. Γι' αυτό και στο Σύμβολο της πίστεως, αφού ομολογήσουμε πίστι στα τρία πρόσωπα της Αγίας Τριάδος, ομολογούμε ότι πιστεύουμε και εις Μίαν. Αγίαν, Καθολικήν και Αποστολικήν Εκκλησίαν.

Είναι γνωστός ο λόγος του Αγίου Κυπριανού ότι: "εκτός της Εκκλησίας δεν υπάρχει σωτηρία" ή ότι: "δεν δύναται να έχη τον Θεόν Πατέρα εκείνος, όστις δεν έχει την Εκκλησία μητέρα".

Η Εκκλησία είναι το Σώμα του Χριστού, στο οποίο ο Χριστός δια των Αγίων Μυστηρίων μάς συσσωματώνει και μάς κάνει μέλη Του. Δια του Χριστού ενωνόμεθα και κοινωνούμε με την αγία Τριάδα και μεταξύ μας. Έτσι τα πρώην διασκορπισμένα τέκνα του Θεού "συνάγονται από τον Χριστό εις έν" (Ιωάν. ια', 52). Γινόμεθα και πάλι οικείοι του Θεού, λαός του Θεού. Βασίλειον Ιεράτευμα.

Η ένωσις του Θεού με τους ανθρώπους, που υπήρχε στον Παράδεισο και διασπάσθηκε λόγω της Αποστασίας και αμαρτίας των πρωτοπλάστων, αποκαθίσταται τώρα δια του Χριστού στην Εκκλησία.

Ο εν Χριστώ άνθρωπος στο Σώμα του Χριστού, την Εκκλησία, αποκαταλλάσσεται (συμφιλιώνεται) με τον Θεό. Δικαιώνεται, ζωοποιείται. Φωτίζεται, αγιάζεται, σώζεται, γίνεται Θεός κατά

χάριν, εφ' όσον βέβαια και ο ίδιος προσφέρει, δια της ασκήσεως και της υπακοής στις εντολές του Θεού, την ελευθερία του στον Θεό.

Στην Εκκλησία ο Χριστιανός κοινωνεί με τον Θεό αλλά και με τον Χριστιανό συνάνθρωπό του. Ξεπερνά τον νοσηρό ατομικισμό, την φιλαυτία και αποκτά την αγία εν Χριστώ κοινωνικότητα και αδελφωσύνη.

Με τα εισαγωγικά Μυστήρια του Βαπτίσματος και του Χρίσματος γίνεται η συσσωμάτωσις του ανθρώπου στο Σώμα του Χριστού και η χορηγία της δωρεάς του Αγίου Πνεύματος.

Στο Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας η ένωσις με τον Χριστό και μεταξύ μας γίνεται συνεχής πραγματικότης. Όπως λέγει ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός "κοινωνία λέγεται τε και εστίν αληθώς δια το κοινωνείν ημάς δι' αυτής τω Χριστώ και μετέχειν αυτού της σαρκός τε και της θεότητος. Κοινωνείν δε και ενούσθαι αλλήλοις δι' αυτής· επεί γαρ εξ ενός άρτου μεταλαμβάνομεν οι πάντες, έν σώμα Χριστού και έν αίμα και αλλήλων μέλη γινόμεθα, σύσσωμοι Χριστού χρηματίζοντες" (Έκδοσις Ορθοδόξου Πίστεως, Δ').

Έτσι για μας τους Ορθοδόξους η συμμετοχή στην Θεία Ευχαριστία και Λειτουργία δεν είναι μία πράξις ατομικής ευλάβειας ή ατομικής σωτηρίας αλλά φανέρωσις και ανανέωσις της εν Χριστώ κοινωνίας με τον Θεό και τους ανθρώπους.

Γι' αυτό και οι Ιεροί κανόνες επιβάλλουν την συμμετοχή κατά την Θεία Λειτουργία στην Κοινωνία των Αχράντων Μυστηρίων, εκτός εννοείται εκείνων που ευρίσκονται υπό επιτίμια (Β' Κανών της Αντιοχ. η' και θ' Αποστολ.).

Κάθε Θεία Λειτουργία, ευχαριστιακή σύναξις, βεβαιώνει ότι δεν είμεθα άτομα χωρισμένα από τον Θεό και μεταξύ μας. Ήμαστε και γινόμαστε κοινωνία, αδελφότης, οικογένεια του Θεού. Σώμα Χριστού, θεανθρωπίνη ένωσις.

Ο
Εκκλησίασμός και η συμμετοχή μας στη θεία Λειτουργία δεν είναι απλώς ένα θρησκευτικό καθήκον, άλλα όρος για να είμεθα μέλη τής Εκκλησίας. Υπενθυμίζω τον Π' Κανόνα της ΣΤ' Οικουμ. Συνόδου: "Ή τις Επίσκοπος, ή Πρεσβύτερος, ή διάκονος, ή τών εν τω κλήρω καταλεγομένων, ή λαϊκός, μηδεμίαν ανάγκην βαρυτέραν έχοι. Ή πράγμα δυσχερές, ώστε επί πλείστον απολείπεσθαι της αυτού Εκκλησίας, αλλ' εν πόλει διάγων, τρεις Κυριακάς ημέρας εν τρισίν εβδομάσι μη συνέρχοιτο, ει μεν κληρικός είη, καθαιρείσθω· ει δε λαϊκός, αποκινείσθω της κοινωνίας". (παράβαλλε και τον ια' της Σαρδ.). Κατά τους Ιερούς Κανόνας, που εκφράζουν το θέλημα του Θεού, το να συνέρχεται ο Χριστιανός ή να συνάγεται ή να μετέχη στις συνάξεις ή συνελεύσεις ή συνόδους της Εκκλησίας είναι όρος για να είναι μέλος της Εκκλησίας. Δεν εννοείτο να είναι ο Χριστιανός ασύνακτος ή χωρισμένος από την σύναξι παρά μόνο σε περίπτωσι εκπτώσεως από την αληθινή πίστι. (Τους σχετικούς 1. Κανόνας βλέπε στο βιβλίο μου: "Η Ποιμαντική Διακονία κατά τους ί. Κανόνας". Πειραιεύς 1976, σελ. 40).

Η
Εκκλησία δεν είναι κυρίως θεσμός, ίδρυμα, σωματείο, οργάνωσις, αλλά κοινωνία προσώπων εν Χριστώ. Όπως ελέχθη από Ορθόδοξο θεολόγο, Εκκλησία είναι ο Λυτρωτής, η Μήτηρ του Λυτρωτού και οι φίλοι του Λυτρωτού. Όπως όμως κάθε σώμα έτσι και η Εκκλησία έχει οργανισμό που διασφαλίζει την λειτουργία της. Ο οργανισμός της δεν είναι οργάνωσις ανθρώπινης πρωτοβουλίας αλλά έκφρασις του θεανθρωπίνου χαρακτήρος του Σώματός της και αποβλέπει στην διατήρησι της ενότητος των μελών του Σώματος.

Η
συνοδική και Ιεραρχική δομή της Ορθοδόξου Εκκλησίας μάς μαρτυρεί για τον χαρακτήρα της ως κοινωνίας προσώπων εν Χριστώ, εν αντιθέσει με την παποκεντρική δομή της Ρωμαϊκής Εκκλησίας όπου προηγείται ο ιδρυματικός και θεσμικός χαρακτήρ.

Ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα έχει και η Εκκλησία των Προτεσταντών. Κατά τους Προτεστάντας η Εκκλησία έπεται της σωτηρίας. Ο πιστός σώζεται ατομικά εκτός Εκκλησίας με μια κατακόρυφο σχέση με τον Θεό. Έτσι οι σεσωσμένοι συγκεντρώνονται δια να αποτελέσουν την Εκκλησία προς αλληλοβοήθεια και εξασφάλισι της ατομικής

σωτηρίας.

Δεν κάνει
δηλαδή ο Χριστός την Εκκλησία ενώνοντας στο Σώμα Του τους πιστούς, αλλά οι πιστοί κάνουν την Εκκλησία. Γι' αυτό στους Προτεστάντας η Εκκλησία δεν είναι Σώμα Χριστού, αλλά σωματείο. Ούτε είναι κοινωνία προσώπων εν Χριστώ, αλλά σύνολο ατόμων που τους συνδέει κοινή θρησκευτική πίστις.

Ο άγιος
Νεκτάριος Πενταπόλεως είχε σοφά τονίσει ότι: "Μόνη δε διαφορά μεταξύ των δύο αυτών συστημάτων (Παπισμού και Προτεσταντισμού) είναι η εξής: Εν μεν τη δυτική Εκκλησία το άτομον. Ήτοι ο Πάπας, συνκεντροί περί εαυτόν πολλά βωβά και ανελεύθερα πρόσωπα συμμορφούμενα εκάστοτε προς τας αρχάς και τα φρονήματα του επικαθημένου άτομου. Εν δε τω Προτεσταντισμώ η Εκκλησία συνεκεντρώθη περί το άτομον. Όθεν η Δυτική Εκκλησία είναι άτομον και ουδέν πλέον. Αλλά τις δύναται να εγγυηθή ημίν περί της ομοφροσύνης όλων των Παπών; Αφού δε πας Πάπας κρίνει περί του ορθού κατά το δοκούν αυτώ και ερμηνεύει την Γραφήν ως βούλεται. Και αποφθεγματίζεται ως θεωρεί ορθόν, κατά τι διαφέρει ούτος των παντοίων δογματιστών της Προτεσταντικής Εκκλησίας; Οποία διαφορά των αρχόντων; Ίσως εν μεν τη των Προτεσταντών έκαστον άτομον αποτελεί μίαν Εκκλησίαν. Εν δε τη δυτική όλην την Εκκλησίαν αποτελεί εν άτομον. Ουχί πάντοτε το αυτό. Αλλ' αείποτε έτερον". (Αγίου Νεκταρίου "Αι Οικουμενικαί Σύνοδοι", εκδόσεις Ρηγόπουλου, Θεσ/νίκη 1972. Σελ. 73).

Για μας
τους Ορθοδόξους προηγείται η Εκκλησία και έπεται η σωτηρία. Δικαιούμεθα και σωζόμεθα, επειδή ο Χριστός μάς κάνει μέλη του Σώματός Του. Από αυστηρά Ορθόδοξο άποψι δεν πρέπει η Εκκλησία να χαρακτηρίζεται ως ηθικό ή μυστικό Σώμα του Χριστού γιατί οι χαρακτηρισμοί αυτοί (δυτικής προελεύσεως) τείνουν να μειώνουν τον χαρακτήρα της Εκκλησίας ως πραγματικού και ενιαίου Σώματος του Χριστού. Ούτε πάλι μπορούμε να χωρίζουμε την Εκκλησία σε στρατευόμενη και θριαμβεύουσα, διότι και τα μέλη της που στρατεύονται, συμμετέχουν από την παρούσα ζωή στο έσχατον. Προγεύονται την Βασιλεία του Θεού και γι' αυτό από την παρούσα ζωή έχουν αρχίσει να θριαμβεύουν, έχουν την απαρχή της δόξης του Θεού.

Σωζόμεθα λοιπόν στην Εκκλησία, που κατά τον Απόστολο Παύλο "είναι στύλος και εδραίωμα της Αληθείας" και που κατά τον αψευδή λόγο του Κυρίου είναι θεμελιωμένη επί την πέτραν (την ομολογία του θεανθρώπου Χριστού) και γι' αυτό "ούτε αι πύλαι του Άδου θα κατισχύσουν αυτής".

("Ενορία προς μία νέα ανακάλυψή της"
Εκδόσεις Ακρίτα. Σειρά: "Ορθόδοξη Μαρτυρία" Αρ. 37. Συλλογικός τόμος)

(Πηγή ηλ. κειμένου: oodegr.com)